

2024-2025
Eđitim-Öđretim Yılı

TEMA K O L E J i
Education For Life

PDR Birimi Kasım Ayı Ortaokul Veli Bülteni

Çocuklarda Sorumluluk Bilinci

TEMA K O L E J İ
Education For Life

ÇOCUKLARDA SORUMLULUK BİLİNCİ

Değerli Velilerimiz;

Çocuklar kendi başlarına birer bireydir ve bireylerden kendi işini kendileri yapabilmeleri ve kendilerine yetebilmeleri beklenir. Bu becerikliliğe sahip olabilmek zaman ve deneyim ister. Biz öğretmenleri, siz ebeveynleri olarak çocuklardan birçok şey istiyoruz. Odasını düzenli tutmasını, okuldan geldiğinde üstünü bir yere pantolonunu başka yere çıkarmamasını, ödevinin olduğunu kendisinin bilmesini ve kendi kendine yapmasını, yemek hazırlanırken yardımcı olmasını, derse hazır gelmesini ve çantasını o gün okula getirmesi gereken kitabı da dahil olmak üzere eksiksiz hazırlamasını bekliyoruz. Bu sorumlulukları okurken bile tek nefes yetmeyebiliyor değil mi?

Bu kadar fazla şeyi yapmasını beklerken bazen “geç kalıyoruz” ya da “ya yetiştiremezse” düşünceleri ile birlikte sabırsızlanabilir, bazen “ya eksik yaparsa” veya “ya başaramazsa, incinirse” düşünceleri ile birlikte endişelenebilir, bazen de “bunu tek başına yapabilir mi yoksa yapamaz mı” ikilemelerine düşebilirsiniz. Bütün bu düşünceler sizi onun sorumluluklarına yardımcı olmaya hatta onun sorumluluklarını üzerinize almaya itebilir. Ama ilk cümleye geri dönersek şunu görüyoruz: Çocuklar kendi başlarına birer bireydir ve bireylerden kendi işini kendileri yapabilmeleri ve kendilerine yetebilmeleri beklenir. İyi, güzel, hoş da hâlâ işin içerisinden çıkamadık dediğinizi duyar gibiyiz, çocukların sorumluluk alması ve bu sorumlulukları yerine getirmesi nasıl sağlanabilir?

Başlangıçta yapılabilecekler çocuğun sorumlulukları kendisinin almasını değil, ona yaşına ve gelişimine uygun sorumluluk verilmesi yoluna başvurulmasıdır ve bunu ufak görevlerle yapmaktır. Çantasını okula giderken kendisinin taşıması sorumluluğu ile başlanıp, çantaya konacakları kendisinin sıralaması istenip sonrasında çantasını kendisinin hazırlaması gerektiği söylenerek sıra ile sorumlulukları birer birer başarıyla yerine getirebilmesi imkanı çocuğa verilmelidir.

TEMA KOLEJİ

Education For Life

Bunu yaparken ufak yönlendirmeler ve desteğe elbette ki ihtiyaç duyacaktır. Bu noktada yanında olun ama ona nasıl yapacağını gösterdikten veya onu yönlendirdikten sonra bunu yapmayı öğrenip öğrenemediğini sorun, öğrendiyse bir sonraki sefer kendi başına yapmasını isteyin. Kendisine yetebildiğini gören çocuğun kendine güveni artacak, bu sayede daha büyük meydan okumaları daha az endişe ile kabul edebilecek ve başarabilecektir. Tabii bu kendine güven bazen yapabildiklerinden daha yüksek seviyeye ulaşabilmekte. “Nasıl olsa unutmuyorum.” diye düşündüğü için not almadığı ve yapmayı unuttuğu bir ödevi var diyelim, ödevini hatırlatmanız onu o ödevi yapmaya yönlendirecektir.

Hep iyi senaryolar gerçekleşmez. Bazen sorumluluklarını hatırlatsanız da o sorumluluğu kendi konfor alanından çıkmamak için, oyun oynamak için, basitçe üşendiği için yerine getirmeyebilir. Bırakın çok ağır olmadığından emin olduğunuz çantayı o ağır bulsa da taşıyın, Görsel Sanatlar dersinin olduğu gün için çantasını hazırlarken sizin hatırlatmanıza rağmen koymadığı en sevdiği boyaları olmadan gitsin ve öğretmene durumu kendisi açıklasın. Bu sayede çocuğunuz kendisinde çözüm arama ihtiyacı hissedecektir. Bu ihtiyaç doğrultusunda zamanla kendisini daha zor bulduğu şeyleri yapmaya çalışırken, daha etkili iletişim kurarak isteklerini belirtirken göreceksiniz. Çocuklar iyi birer gözlemcidir ve ellerindeki teknolojinin sunduğu nimetlere araştırarak ulaşabilmektedir. Yanlış yönelmediğini gözlemlemediğiniz sürece bırakın kendi çözümlerini kendi üretme sorumluluğunu alarak başlasın, sizin sorumluluk vermeniz yerine kendisi sorumluluk alır hâle gelsin.

Sorumluluk bilinci kazandırma bir süreçtir, her çocukta birbirlerinden farklı oldukları için aynı hızda ve başarıda gerçekleşmeyebilir. Sabır ve imkân tanıma ile onları iyi bir geleceğe hazırlamak en büyük isteğimiz.

TEMA KOLEJİ

Education For Life

Neler Çocuğunuzun Sorumluluk Bilinci Kazanmasını Engeller?

- **Çocuğunuz adına düşünmeyin, onun adına iş yapmayın.** Onun sorumluluklarını yerine getiren siz olduğunuzda hem bunları yapmasına gerek olmadığı mesajını, hem de bunları yapamayacağı mesajını vermiş olursunuz. **Hiçbir zaman çocuğunuzun sizin kadar sorumlu olmasını beklemeyin.**
- **Onu etiketlemeyin.** Sorumluluklarını yerine getirmediği zaman ona “tembel”, “sorumsuz” gibi kelimeler kullanmayın.
- **Ona yaşının üzerinde sorumluluklar vermeyin.** Bu durum çocuğunuzda yetersizlik duygusu yaratır.
- **Yapmadıkları karşısında söylenmeyin.** Söylenmenin bir işe yaramayacağının bilincinde olmalısınız. Aksi halde çocuğunuz yaptıklarının takdir edilmediğini düşünüp onları da yapmaktan vazgeçebilir.
- **Mükemmellik beklemeyin.** Onun bir çocuk olduğunu ancak bu kadarını başarabileceğini unutmayın.

Çocuğunuzun Sorumluluk Bilincini Kazanmasına Nasıl Yardım Edebilirsiniz?

- **Seçim yapmasına izin verin.** Çocuklara alternatifler sunularak seçme şansı verildiğinde, kendi kararlarını benimseyip uygulama olasılıkları daha fazladır. Sorumluluk verirken çocuğunuzun yaşına, bulunduğu gelişim dönemine uygun sorumluluklar vermek gerekir.

TEMA K O L E J İ
Education For Life

- **Motive eden sorumluluklar verin.** Örneğin masayı kurmaya yardım etmek masayı temizlemeye ve kaldırmaya yardım etmekten daha eğlencelidir. Sorumluluklarım çizelgesi hazırlayarak sorumluluklarını yerine getirmeyi unutan çocuğunuza yardımcı olabilirsiniz.
- **Yapmadıkları yerine yaptıklarını vurgulayın.** Örneğin, *“Kızım odanı çok güzel toplamışsın sevindim, istersen yerdeki kâğıtları toplamana yardım edebilirim.”* diyerek yapıcı konuşabilirsiniz.
- **Bireysel sorumluluktan toplumsal sorumluluğa.** İlk önce çocuğun kendi ile ilgili sorumluluklarını (üstünü giyinmek, oyuncaklarını toplamak vb.) öğrenmesini desteklemeniz gerekir. Daha sonra ev ile ilgili sorumlulukların (Pazar günü sabah kahvaltısına yardım etmek, masayı kurmak vb.) paylaşımını yapmak uygun olacaktır. Son olarak sosyal sorumluluklar konusunda çocuğunuza model olarak (ağaç dikmek, ihtiyacı olanlara yardım etmek, çöpleri yere atmamak vb.) sorumluluk bilinci kazanmasını destekleyebilirsiniz.

TEMA KOLEJİ
PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK VE REHBERLİK BİRİMİ